

Heygadrangsdómurinn

Vit prenta her dómin, sum Eystari Landsrættur mikudagin feldi í sakarmálinum móti teimum fyra monnunum, sum ákærdir vóru fyri svik og roynd at svika landsstýrið

Tveir fegnir menn, sum júst hava fingi kunngjørt dómin, Óli Zachariassen og sakførari hansara Christian Andreassen

Udskrift af Østre Landsrets dombog

DOM

Afsagt den 6. oktober 1993 af Østre Landsrets 5. afdeling (landsdommerne Jens Lunnø, Knudsen og Erik Kjærgaard).

5. afd. a. s. nr. S-0271-93:
Anklagemyndighed
m o d

1) Finnbugi Christiansen
(advokat Manfred W. Petersen, e.o.)

2) Magnus Sunleif Petersen
(advokat Thomas Rørdam, e.o.)

3) Óli Zachariassen
(advokat Christian Andreassen, e.o.)

4) Kristin Rasmussen
(advokat Trygví Jacobsen, e.o.)

Færøernes rets dom af 13. januar 1993 (Straffesag nr. 185/1991) er anket af anklagemyndigheden med påstand om domfældelse af de tiltalte efter anklageskriftet.

De tiltalte Finnbugi Christiansen, Magnus Sunleif Petersen, Óli Zachariassen og

Kristin Rasmussen har påstået stadfæstelse.

Der er i landsretten givet forklaring af de tiltalte og vidnerne lagtingsmand, sognepræst Niels Pauli Danielsen, sparekassebestyrer Tummás Mekal Jacobsen, statsaut. revisor Carl Vilhelm Weihe, direktør Flemming Kofoed Pedersen, direktør Mainhard Haldansen, Tummás E. Ørv, lagtingsdirektør Kristoffur Thomassen, fhv. lagmand Atli Dam, bankdirektør Hans-Jørgen Laursen, bankdirektør Niels Juul Nat-testad, fhv. sparekassedirektør Johan Kristoffur Joensen, fiskeridirektør Kjartan Hoydal, maskinmester Christian Oluf Simonson, advokat Alfred Petersen, lagtingsmand Jørgen Thomsen, advokat Tormóður Djurhuus, fhv. lagmand, statsaut. revisor Pauli Ellefsen, direktør Bent Olesen og direktør Bo Jørgensen.

Forklaringerne er refereret i retsbogen. Anklagemyndigheden har til støtte for sin påstand navnlig anført følgende:

1. at de tiltalte ikke på noget tidspunkt havde til hensigt, at P/F Heygar/Finnbugi Christiansen skulle indskyde 10% af kontraktprisen i projekterne på P/F Skála Skipasmiðja, 2. at P/F Heygar/Finnbugi Christiansen ikke på noget tidspunkt økonomisk var i stand til at tilføre projekterne de krævede

10% af kontraktpriserne,

3. at de tiltalte skruede kontraktpriserne op for at dække over P/F Heygar/Finnbugi Christiansens manglende evne og vilje til at indskyde de krævede 10% af kontraktprisen i projekterne på P/F Skála Skipasmiðja, 4. at de tiltalte skjulte de reelle økonomiske forhold i projekterne for Landsstyret og i stedet gav Landsstyret urigtige og vildledende oplysninger om forholdene, 5. at Landsstyret ikke havde kendskab til de reelle økonomiske forhold i projekterne, heller ikke efter februar 1988, og 6. at de tiltalte ikke havde nogen rimelig grund til at gå ud fra, at Landsstyret var bekendt med de reelle forhold.

Landsrettens bemærkninger:

Generelt:

De begivenheder, som tiltalen i denne sag omhandler, ligger flere år tilbage i tiden. De vedrører forhold, som var genstand for megen debat, og hvis samfundsøkonomiske baggrund er undergået væsentlige ændringer i den forløbne tid.

Der er under sagen både i Færøernes ret og i landsretten afgivet dels en række indbyrdes modstridende forklaringer, dels en række forklaringer, som har været ufuldstændige eller på anden måde præget af den tid, der er forløbet. Også det forhold, at der

ikke har været klare regler vedrørende skibsstøtteordningen, og at landsstyrets praksis på området heller ikke på anden måde har kunnet klarlægges fuldstændigt, er medvirkende til, at sagen, som den foreligger til pådømmelse også for landsretten, rummer spørgsmål, der ikke er fuldt ud afklarede. Ved sagens afgørelse må den tvivl, der således kan være til stede, i overensstemmelse med almindelige retsprincipper regnes de tiltalte til gode.

Der har ikke forud for 1989 været udfærdiget retningslinjer for, hvorledes den nødvendige egenkapital i forbindelse med støtberettigede skibsprojekter skulle foreligge, eller hvilke krav der kunne stilles til dokumentationen for egenkapitalens tilstedeværelse. Det kan dog lægges til grund, at det har været almindeligt kendt, også i faglige kredse, at der fra Landsstyrets side ikke blev stillet krav om, at egenkapitalen på tidspunktet for ansøgning om støtte m.v. skulle foreligge i form af likvid, disponibel kapital. Det var sædvanligt, at der blev givet en vis frist til at dokumentere egenkapitalens tilstedeværelse. Det kan desuden, som anført i Færøernes rets dom, lægges til grund, at det var accepteret af Landsstyret og almindeligt kendt, at egenkapitalen i hvert fald i et vist omfang kunne tilvejebringes ved såvel provisioner som lån fra underleverandører og værft. Det er endvidere i landsretten gennemgået dokumenter fra en række andre skibsprojekter end P/F Heygars, hvoraf fremgår, at opfyldelsen af egenkapitalkravet er dokumenteret eller søgt dokumenteret på måder, der må fremstå som udrådionelle.

Det kan efter bevisførelsen lægges til grund, at der på forskellige tidspunkter har været debat såvel blandt politikere som i befolkningen om, hvorvidt de til støttetilsagnene knyttede egenkapitalkrav var opfyldt i de enkelte skibsprojekter, ligesom der har været debat om, hvorvidt Landsstyrets kontrol hermed var tilstrækkelig effektiv. Der har også under bevisførelsen for landsretten fra sagkyndig side været udtrykt tvivl om, hvorvidt dette var tilfældet. Debatten fortsatte, efter at egenkapitaludvalget havde afgivet rapport i august 1986, uden at der politisk blev taget stilling til de i rapporten fremsatte forslag.

Der må lægges til grund, at administrationen i Landsstyret – formentlig i slutningen af 1987 – i et vist omfang søgte at skærpe kontrollen med hensyn til dokumentationen for den fornødne egenkapitals tilstedeværelse, men alene for så vidt angår nye projekter, som der ikke allerede var givet støttetilsagn til i overensstemmelse med hidtidig praksis. Dette blev imidlertid – på grund af den manglende politiske stillingtagen – ikke bekendtgjort i form af en kundgørelse, vejledning eller lignende. Endvidere finder landsretten at kunne lægge til grund, at den for området politisk ansvarlige, daværende lagmand og fiskeriminister Atli Dam, fandt, at den i hidtidig praksis anvendte form for dokumentation for egenkapitalens tilstedeværelse ved en erklæring fra revisor, advokat, skibsmægler eller pengeinstitut var tilstrækkelig.

På denne baggrund finder landsretten, at der ikke kan ses bort fra, at der i den periode, tiltalen vedrører, i de kredse af det færøske